

Svensk författningssamling

Lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

SFS 2019:774

Publicerad
den 26 november 2019

Utfärdad den 21 november 2019

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs² i fråga om lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

dels att 1 kap. 2 §, 2 kap. 6 och 15 §§, 3 kap. 7, 8, 13, 17, 18 och 31 §§, 4 kap. 6 §, 6 kap. 4 §, 7 kap. 1 § och 8 kap. 1 §, och rubrikerna närmast före 2 kap. 6 och 15 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas ett nytt kapitel, 6 a kap.,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 3 kap. 32 § och 6 kap. 4 a §, av följande lydelse.

1 kap.

2 §³ Denna lag gäller för fysiska och juridiska personer som driver

1. bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. livförsäkringsrörelse, dock inte tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

3. värdepappersrörelse enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

4. verksamhet som kräver ansökan hos Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet eller lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,

5. försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution, i fråga om sådan verksamhet rörande livförsäkring, bedriven av sådana försäkringsförmedlare som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § den lagen eller bedriver verksamhet enligt 3 kap. 1 § andra stycket 2 eller 3 § den lagen,

6. verksamhet för utgivning av elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

7. fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

8. verksamhet med att som betalningsinstitut tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,

9. verksamhet med att tillhandahålla betaltjänster enligt lagen om betaltjänster utan att vara betalningsinstitut, dock inte om verksamheten uteslutande avser kontoinformationstjänster,

¹ Prop. 2018/19:150, bet. 2019/20:FiU15, rskr. 2019/20:38.

² Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/843.

³ Senaste lydelse 2019:772.

10. verksamhet som förvaltare av alternativa investeringsfonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

11. verksamhet med konsumentkrediter enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,

12. verksamhet med bostadskrediter enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,

13. verksamhet som fastighetsmäklare med fullständig registrering enligt fastighetsmäklarlagen (2011:666),

14. spelverksamhet som bedrivs med licens eller registrering enligt spelagen (2018:1138),

15. yrkesmässig handel med varor, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att ett utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,

16. verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000),

17. verksamhet som auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag,

18. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisions-tjänster som inte omfattas av 17,

19. yrkesmässig rådgivning avseende skatter och avgifter (skatterådgivare),

20. verksamhet som advokat eller advokatbolag, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

21. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än den som avses i 20, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

22. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 17–21, eller

23. yrkesmässig verksamhet som avser förmedling, förvaring eller handel med konstverk, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att ett utbetalt eller mottaget belopp uppgår till motsvarande 10 000 euro eller mer.

Vissa speltjänster får undantas från tillämpning av lagen eller bestämmelser i den enligt föreskrifter som meddelas med stöd av 8 kap. 1 § 1.

2 kap.

Förbud mot anonyma tjänster och korrespondentförbindelser med brevlådebanks

6 § En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 får inte tillhandahålla anonyma konton, motböcker eller värdefack.

Skydd och förbud mot repressalier

15 § En verksamhetsutövare ska ha rutiner och vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att skydda anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten från hot, hämnd eller andra fientliga åtgärder till följd av att de fullgör verksamhetsutövarens skyldigheter enligt denna lag.

En verksamhetsutövare får inte utsätta en anställd, en uppdragstagare eller någon annan som på liknande grund deltar i verksamheten för repressalier på grund av att denne har informerat om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism, internt eller till Polismyndigheten.

3 kap.

7 § En verksamhetsutövare ska identifiera kunden och kontrollera kundens identitet genom identitetshandlingar eller registerutdrag eller genom andra uppgifter och handlingar från en oberoende och tillförlitlig källa.

När första stycket tillämpas får man använda medel för elektronisk identifiering och betrodda tjänster enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG. Andra säkra identifieringsprocesser på distans eller på elektronisk väg som är reglerade, erkända, godkända eller accepterade av relevanta myndigheter får också användas.

Om kunden företräds av en person som uppger sig handla på kundens vägnar, ska verksamhetsutövaren kontrollera den personens identitet och behörighet att företräda kunden.

8 § En verksamhetsutövare ska utreda om kunden har en verklig huvudman. En sådan utredning ska åtminstone avse sökning i registret över verkliga huvudmän enligt lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän. Om kunden är en juridisk person, en trust eller en liknande juridisk konstruktion, ska utredningen omfatta åtgärder för att förstå kundens ägarförhållanden och kontrollstruktur. Om kunden har en verklig huvudman, ska verksamhetsutövaren vidta åtgärder för att kontrollera den verkliga huvudmannens identitet.

Första stycket gäller inte om kunden är ett aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige eller inom EES eller på en motsvarande marknad utanför EES.

Om kunden är en juridisk person och det efter åtgärder enligt första stycket står klart att den juridiska personen inte har en verklig huvudman, ska den person som är styrelseordförande, verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare anses vara verklig huvudman. Detsamma gäller om verksamhetsutövaren har anledning att anta att den person som identifierats enligt första stycket inte är den verkliga huvudmannen.

13 § En verksamhetsutövare ska löpande och vid behov följa upp pågående affärsförbindelser i syfte att säkerställa att kännedomen om kunden enligt 7, 8 och 10–12 §§ är aktuell och tillräcklig för att hantera den bedömda risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

En verksamhetsutövare som är ett rapporteringsskyldigt finansiellt institut ska vidta åtgärder som avses i första stycket även när kontakt måste tas med kunden för att fullgöra skyldigheterna att granska finansiella konton enligt lagen (2015:911) om identifiering av rapporteringspliktiga konton vid automatiskt utbyte av upplysningar om finansiella konton.

17 § Skärpta åtgärder enligt 16 § ska vidtas vid affärsförbindelser eller enstaka transaktioner när kunden är etablerad i ett land utanför EES som har identifierats som ett högriskredjeland av Europeiska kommissionen.

Sådana åtgärder ska åtminstone avse skärpning av övervakningen av pågående affärsförbindelser och bedömningen av enstaka transaktioner enligt 4 kap. 1 § och omfatta inhämtande av

1. ytterligare information om kunden och den verkliga huvudmannen,
2. ytterligare information om affärsförbindelsens eller den enstaka transaktionens syfte och art,
3. information om kundens och den verkliga huvudmannens ekonomiska situation och varifrån kundens och den verkliga huvudmannens ekonomiska medel kommer, och
4. godkännande från en behörig beslutsfattare att etablera eller upprätthålla en affärsförbindelse.

Skärpta åtgärder behöver inte vidtas i förhållande till filialer eller dotterföretag till juridiska personer som är etablerade inom EES, om

1. den juridiska personen omfattas av denna lag eller motsvarande krav enligt utländsk rätt,
2. risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan förknippas med kunden inte bedöms som hög vid riskbedömning enligt 2 kap. 3 §, och
3. kunden tillämpar rutiner som fastställts enligt 2 kap. 8 eller 9 § eller motsvarande krav enligt lagstiftningen i det land där kunden finns eller har hemvist.

18 § När en korrespondentförbindelse som innefattar betalning etableras mellan en verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 och ett kreditinstitut eller finansiellt institut från ett land utanför EES, ska verksamhetsutövaren utöver åtgärder enligt 7, 8 och 10–13 §§ åtminstone

1. inhämta tillräckligt med information om motparten för att kunna förstå verksamheten och utifrån offentligt tillgänglig information bedöma motpartens anseende och tillsynens kvalitet,
2. bedöma motpartens kontroller för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism,
3. dokumentera respektive instituts ansvar att vidta kontrollåtgärder och de åtgärder som det vidtar,
4. inhämta godkännande från en behörig beslutsfattare innan korrespondentförbindelsen ingås, och
5. förvissa sig om att motparten har kontrollerat identiteten på kunder som har direkt tillgång till konton hos kreditinstitutet eller det finansiella institutet och fortlöpande följer upp dessa kunder samt på begäran kan lämna relevanta kunduppgifter.

31 § En verksamhetsutövare får besluta att inte vidta de åtgärder för kundkännedom som avses i 7, 8 och 10–13 §§ i fråga om elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar, om

1. betalningsinstrumentet inte kan återuppladdas eller har en månatlig gräns för penningtransaktioner på ett belopp motsvarande högst 150 euro och endast kan användas för betalning i Sverige,
2. det högsta belopp som lagras elektroniskt inte överstiger ett belopp motsvarande 150 euro,
3. betalningsinstrumentet kan användas uteslutande för inköp av varor eller tjänster,
4. betalningsinstrumentet inte kan finansieras med anonyma elektroniska pengar, och

5. kontantinlösen eller kontantuttag av de elektroniska pengarnas penningvärde inte får ske med belopp som överstiger motsvarande 50 euro.

Förenklade åtgärder för kundkännedom enligt första stycket får tillämpas endast om

1. utgivaren av elektroniska pengar övervakar affärsförbindelserna och transaktionerna så noga att ovanliga eller misstänkta transaktioner kan upptäckas enligt 4 kap. 1 §, eller

2. en betalningstransaktion som initieras via internet eller genom något annat medel för distanskommunikation avser ett belopp som uppgår till motsvarande högst 50 euro.

32 § Kreditinstitut och finansiella institut får ta emot betalning med ett anonymt betalningsinstrument som getts ut i ett land utanför EES bara om instrumentet uppfyller kraven i 31 §.

4 kap.

6 § På begäran av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen ska en verksamhetsutövare och den som bedriver eller under de senaste fem åren har bedrivit penninginsamling för humanitärt, välgörande, kulturellt eller något annat allmännyttigt ändamål utan dröjsmål lämna alla uppgifter som behövs för en utredning om penningtvätt eller finansiering av terrorism.

När uppgifter har lämnats enligt 3 §, ska även andra fysiska eller juridiska personer som avses i 1 kap. 2–5 §§ lämna de uppgifter för utredningen som Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen begär.

6 kap.

4 §⁴ En verksamhetsutövare ska tillhandahålla ändamålsenliga rapporteringssystem för anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten och som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelser av bestämmelserna i denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

För verksamhetsutövare som omfattas av förordning (EU) 2015/847 ska rapporteringssystemen även möjliggöra anmälningar av misstänkta överträdelser av bestämmelserna i den förordningen.

4 a § En verksamhetsutövare ska ha rutiner och vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att skydda anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten från hot, hämnd eller andra fientliga åtgärder till följd av att de gjort en anmälan om misstänkta överträdelser av bestämmelserna i denna lag eller i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

En verksamhetsutövare får inte utsätta en anställd, en uppdragstagare eller någon annan som på liknande grund deltar i verksamheten för repressalier på grund av att denne har gjort en anmälan.

⁴ Senaste lydelse 2018:332.

1 § En verksamhetsutövare som bryter mot 2 kap. 15 § andra stycket eller 6 kap. 4 a § andra stycket ska betala ersättning för den skada som uppkommer. Skadeståndet kan avse både ersättning för den förlust som uppkommer och ersättning för den kränkning som lagbrottet innebär.

Ersättning som avser en förlust som uppkommit efter det att en anställning upphört får bestämmas till högst det belopp som anges i 39 § lagen (1982:80) om anställningsskydd.

Om det är skäligt får skadeståndet sättas ned eller helt falla bort.

2 § Om den som anser sig ha blivit utsatt för repressalier visar omständigheter som ger anledning att anta att han eller hon har blivit utsatt för repressalier, är det verksamhetsutövaren som ska visa att några repressalier inte har förekommit.

3 § Mål enligt 1 § som rör en anställd eller någon som fullgör praktik hos verksamhetsutövaren eller som utför arbete som inhyrd eller inlånad arbetskraft ska handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister. I sådana mål ska även den som fullgör praktik eller som utför arbete som inhyrd eller inlånad arbetskraft anses som arbetstagare. Den verksamhetsutövare hos vilken praktiken eller arbetet utförs ska anses som arbetsgivare. Detta gäller också när reglerna om tvisteförhandling i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet tillämpas.

Mål enligt 1 § som rör någon annan än den som avses i första stycket ska prövas av allmän domstol och handläggas enligt rättegångsbalkens bestämmelser om rättegången i tvistemål där förlikning om saken är tillåten.

4 § I mål som avses i 3 § första stycket ska följande bestämmelser i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet tillämpas:

- 64 § om tidsfrist för att påkalla förhandling,
- 65 § om tidsfrist för att väcka talan,
- 66 § om förlängd tidsfrist för den som inte företräds av en arbetstagarorganisation, och
- 68 § om förlorad talerätt på grund av preskription.

7 kap.

1 §⁵ Detta kapitel tillämpas i fråga om tillsyn över och ingripanden mot verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 15, 18, 19 och 21–23. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka myndigheter som utövar tillsyn enligt detta kapitel.

Bestämmelser om tillsyn över och ingripanden mot verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 20 finns i 8 kap. rättegångsbalken och i 7 a kap. denna lag.

Bestämmelser om tillsyn över och ingripanden mot annan verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket finns i de lagar som reglerar dessa verksamhetsutövare.

8 kap.

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

⁵ Senaste lydelse 2019:608.

1. undantag för vissa speltjänster från tillämpning av lagen eller bestämmelser i den,
2. innehållet i och omfattningen av den allmänna riskbedömningen enligt 2 kap. 1 § och om faktorer som kan tyda på låg eller hög risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism,
3. undantag från kravet på dokumenterade riskbedömningar enligt 2 kap. 2 §,
4. riskklassificering av kunder enligt 2 kap. 3 §, inbegripet faktorer som kan tyda på låg eller hög risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism,
5. innehållet i och omfattningen av interna och gemensamma rutiner enligt 2 kap. 8 och 9 §§,
6. innehållet i rutiner för lämplighetsprövning enligt 2 kap. 13 §,
7. dokumentation av genomförda utbildningar och vilken information och utbildning som ska tillhandahållas anställda enligt 2 kap. 14 §,
8. nödvändiga åtgärder och rutiner enligt 2 kap. 15 § och 6 kap. 4 a §,
9. åtgärder för identitetskontroll enligt 3 kap. 7 och 8 §§,
10. vad som avses med förenklade åtgärder för kundkännedom och i vilka situationer som förenklade åtgärder är tillåtna enligt 3 kap. 15 §,
11. vad som avses med skärpta åtgärder för kundkännedom och i vilka situationer som skärpta åtgärder ska vidtas enligt 3 kap. 16 och 17 §§,
12. hur rapportering till Polismyndigheten ska göras enligt 4 kap. 3 §,
13. hur uppgifter ska lämnas enligt 4 kap. 6 §,
14. system för uppgiftslämning enligt 4 kap. 7 §,
15. bevarande av handlingar och uppgifter enligt 5 kap. 3 §,
16. förutsättningarna för förlängt bevarande av handlingar och uppgifter enligt 5 kap. 4 §,
17. innehållet i och omfattningen av rutiner för intern kontroll och modellriskhantering enligt 6 kap. 1 §,
18. kriterierna för när funktioner som avses i 6 kap. 2 § första stycket ska inrättas samt de krav som ska gälla i fråga om funktionernas organisation, befogenheter och oberoende,
19. organisation, kompetens, befogenheter, funktion och oberoende för den centrala kontaktpunkten enligt 6 kap. 3 §,
20. det särskilda rapporteringssystemet enligt 6 kap. 4 §, och
21. skyldighet för verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 att periodiskt eller på begäran lämna uppgifter om sin verksamhet, sina kunder och andra förhållanden som är nödvändiga för att tillsynsmyndigheter ska kunna bedöma den risk som kan förknippas med de verksamhetsutövare som står under tillsyn.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020 i fråga om 3 kap. 32 § och i övrigt den 1 januari 2020.

På regeringens vägnar

PER BOLUND

Erik Eldhagen
(Finansdepartementet)